

- I.** Ik had in eerste instantie gedacht om met de Route 66 studie verder te gaan, maar ik heb het op m'n hart gekregen om iets anders met jullie door te nemen. Het zal nog moeten blijken of ik de stem van de Heilige Geest hierin goed verstaan heb.
- II.** Afgelopen donderdagavond hadden wij in onze cursus, 'fundamenten van het Bijbels Christelijk geloof' een sessie over God, de Heilige Geest.
- A.** Op een gegeven moment spraken wij over hoe de Heilige Geest tot ons geweten spreekt wanneer wij tegen God zondigen of wanneer wij op het punt staan om te zondigen.
- B.** Want, de Heilige Geest spreekt volhardend tot het geweten van een kind van God wanneer er sprake is van zonde in zijn/haar leven. En Hij doet dit niet om ons leven zuur te maken of om ons geluk af te pakken. Nee, Hij doet dit om ons te besparen van de gevolgen van eventuele zonde.
- C.** En de manier waarop Hij tot ons geweten spreekt is d.m.v. o.a. het Bijbel lezen, preken beluisteren, gesprekken met medechristenen, soms zelfs door gesprekken met niet gelovigen, soms zelfs door je eigen kind(eren), door echte fellowship, en ook gewoon rechtstreeks tot het diepst van je binnenste door je geen rust te geven in je ziel.
- D.** En wat hierin van essentieel belang is, is dat je geweten gevoelig is voor de stem van de Heilige Geest. Want alleen als je geweten gevoelig en ontvankelijk is voor de overtuigingskracht van de Heilige Geest kan jij jouw zonde gaan zien zoals God jouw zonde ziet. En dat is altijd de bedoeling, dat wij onze eigen zonden gaan zien zoals God ze ziet. Want dan pas hebben wij de juiste kijk op onze zonden.
- E.** Maar, wat als je geweten je in de steek laat? Wat dan? Dit is waar ik het vandaag en a.s. zondag over ga hebben.
- III.** Als wij het over het geweten hebben, dan moeten wij beseffen dat er religieuze, filosofische en wetenschappelijke ideeën en theorieën zijn over het geweten. Door de millennia heen heeft de mens getracht het geweten te doorgronden, vandaar dat er zo veel ideeën en theorieën de ronde gaan.
- A.** Ik ga aan al deze ideeën en theorieën voorbij want de Bijbel leert ons wat wij over het geweten moeten weten, en daar wil ik mee beginnen. Maar eerst wil ik nog een simplistische definitie van het geweten geven.

“Het geweten wordt gedefinieerd als dat gedeelte van het menselijk bewustzijn dat geestelijke kwelling, wroeging of schaamte veroorzaakt wanneer we er tegenin gaan, en gevoelens van welbehagen en voldoening wanneer onze gedachten, woorden of handelingen in overeenstemming zijn met ons waardensysteem. Het Griekse woord voor ‘geweten’ is in alle referenties in het Nieuwe Testament ‘suneidēsis’ wat ‘moreel besef’ of ‘moreel bewustzijn’ betekent. Het geweten wordt ingeschakeld wanneer iemands gedachten, woorden en handelingen overeenkomen met, of in gaan tegen, een standaard van goed of fout.” (gotquestions.org)

IV. Toen Adam en Eva in Genesis 3 zondigde staat er dat hun ogen geopend werden en dat zij tot het besef kwamen dat zij naakt waren.

A. Omdat zij dit ineens besepte, maakten zij schorten van vijgenbladeren om zichzelf te bedekken. Sterker nog, toen zij de stem van de HEERE hoorde, gingen zij zich voor Hem verstoppen.

B. Wij weten niet of Adam en Eva vóór de zondeval al een geweten hadden. Ik denk zelf van niet, want er was geen sprake van goed en kwaad in de Hof van Eden.

C. Maar ná de zondeval zien wij in Genesis 3 de eerste werking van het geweten in de mens. Nadat zij hun zondige daad gepleegd hadden werden zij ervan bewust, en het gevolg daarvan was dat zij zich schaamde. En omdat zij zich ook schuldig voelden, verborgen zij zich voor God.

i. Herman Bavinck, de Nederlandse theoloog uit de 19^e en 20^e eeuw schreef dit: *‘De werkzaamheid van het geweten blijft altijd dezelfde. Het is altijd veroordelend van aard, het is de bewustheid verkeerd gehandeld te hebben. Het geweten openbaart zich dus na de daad.’*

ii. En zo zien wij dus ook bij Adam en Eva dat hun geweten door de zondeval geactiveerd werd en dat het z’n werk deed door hen in het diepst van hun binnenste te veroordelen voor wat zij hadden misdaan.

V. Maar, God heeft het geweten niet alleen aan de mens gegeven om ons naderhand te veroordelen, dus nadat wij tegen Hem hebben gezondigd. Nee, Hij heeft het geweten ook gegeven om te voorkomen dát wij tegen Hem zondigen.

VI. Interessant is dat in het O.T. het woord geweten niet eens voorkomt; er wordt vooral gesproken over het hart, wat in Oud Testamentische taal en begrip eigenlijk hetzelfde is wanneer de context dat bepaald.

VII. Maar in het N.T. is er wel expliciet sprake van het geweten. De apostel Paulus schrijft in Romeinen 2 o.a. over de heidenen (de niet-Joden), dat ondanks dat zij de Wet van Mozes, de morele wet van God niet kennen, zij wel een geweten van God hebben gekregen en goed en kwaad kunnen onderscheiden.

Romeinen 2:15 – “De wet van God staat in hun hart geschreven. **Hun geweten vertelt hun wat zij moeten doen:** hun gedachten klagen hen de ene keer aan en spreken hen de andere keer vrij.” (Het Boek)

A. Hier zien wij dat geen enkel mens een excuus heeft om niet het goede te doen of om wel het slechte te doen. God heeft het besef van goed en kwaad in de mens geplaatst en het geweten van de mens staat als de autoriteit boven onze gedachten, gevoelens en zelfs onze wil.

B. Bavinck schreef in 1922 dat onze gedachten, wil en gevoel ten dele in onze macht staan, maar dat het geweten zich absoluut niet laat beheersen.

i. Daarom, wanneer iemand met een goed werkend geweten bijvoorbeeld een moord pleegt, hij er niet mee kan leven.

ii. Denk bijvoorbeeld aan Judas, die Jezus heeft verraden waardoor Jezus gekruisigd werd. Zijn geweten liet het niet toe dat hij vervolgens onbezorgd door het leven zou gaan. Nee, zijn geweten klaagde hem dusdanig aan dat de enige manier om zijn geweten te sussen was om zichzelf van het leven te gaan beroven; wat natuurlijk absurd is.

a. Dit is nooit de juiste oplossing. God wil dat men berouw toont en dat men zich daadwerkelijk bekeert, en dat men God toelaat om hun gewetens te reinigen.

b. En dit is juist een van de prachtige dingen die het Evangelie ons biedt, een goed en rein geweten.

Hebreeën 9:13-14 – “¹³Als het bloed van bokken en stieren en de as van jonge koeien van zonden konden reinigen, ¹⁴hoeveel te meer zal dan het bloed van Christus ons hart en leven veranderen. Hij, die Zelf

zonder zonden is, heeft door de hulp van de eeuwige Geest Zich gewillig aan God overgegeven om voor onze zonden te sterven. **Daardoor wordt ons geweten gezuiverd van daden die tot de dood leiden** en kunnen wij de levende God dienen.” (Het Boek)

1. Hier zien wij dat het volmaakt offer van Jezus Christus aan het kruis, het bloed van Jezus, ons een rein en zuiver geweten kan geven.

2. Dus op het moment dat jij tot wedergeboorte komt, reinigt God jouw geweten. Je hoeft je niet langer schuldig te voelen over de foute dingen die je in het verleden hebt gedaan; hoe erg ze ook zijn. Het Evangelie zorgt voor een schone lei.

C. Dus, ieder mens heeft van God een geweten gekregen en ieder wedergeboren mens kan opnieuw beginnen met een schone lei; een gereinigd geweten, een goed geweten. Laten we kijken naar het geweten in z'n werk.

Johannes 8:1-11 – “**1**Jezus echter ging naar de Olijfberg. **2**En 's morgens vroeg kwam Hij opnieuw in de tempel en al het volk kwam naar Hem toe; en Hij ging zitten en onderwees hen. **3**En de schriftgeleerden en de Farizeeën brachten een vrouw bij Hem die op overspel betrapt was. **4**En toen ze haar in het midden hadden doen staan, zeiden zij tegen Hem: Meester, deze vrouw is op heterdaad betrapt bij het plegen van overspel. **5**In de wet nu heeft Mozes ons geboden zulke vrouwen te stenigen; U dan, wat zegt U? **6**En dit zeiden zij om Hem te verzoeken, opdat zij iets hadden om Hem aan te klagen. Maar Jezus bukte en schreef met de vinger in de aarde. **7**En toen zij Hem dit bleven vragen, richtte Hij Zich op en zei tegen hen: Wie van u zonder zonde is, laat die als eerste de steen op haar werpen. **8**En opnieuw bukte Hij en schreef in de aarde. **9**Maar toen zij dit hoorden en **in hun geweten overtuigd waren**, gingen zij weg, de één na de ander, te beginnen bij de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alleen achtergelaten, en de vrouw die in het midden stond. **10**Jezus nu richtte Zich op en toen Hij niemand zag dan de vrouw, zei Hij tegen haar: Vrouw, waar zijn die aanklagers van u? Heeft niemand u veroordeeld? **11**En zij zei: Niemand, Heere. En Jezus zei tegen haar: Ook Ik veroordeel u niet; ga heen en zondig niet meer.”

I. Hier zien wij dat Jezus de Farizeeën en Schriftgeleerden een keus geeft. Wie van hen geen zonde heeft, oftewel, wie van

hen een goed geweten heeft, een geweten die hen niet aanklaagt, hij mag de eerste steen gooien om de vrouw te stenigen.

A. En wat gebeurt er? Zij allen werden door hun gewetens overtuigd en aangeklaagd omdat geen van hen onschuldig was. Zij wisten allemaal dondersgoed dat zij schuldige zondaars waren.

B. Hierin zien wij dus dat zelfs de meest zelfingenomen religieuze mannen een werkend geweten hebben die hen aanklagen wanneer er sprake is van zonde in hun leven.

II. Dit is slechts één voorbeeld waarin het geweten in het N.T. ter sprake komt. Het komt nog 37 keer voor in Handelingen, Romeinen, 1 & 2 Korinthe, 1 & 2 Timotheüs, Titus, Hebreeën en 1 Petrus.

A. In de meeste gevallen spreekt het N.T. over een goed werkend geweten. Maar er zijn ook enkele voorbeelden waarin de Bijbel spreekt over een geweten dat niet goed werkt; een geweten dat een persoon in de steek heeft gelaten.

III. In de eerste van de drie pastorale brieven schrijft Paulus aan de jonge voorganger, Timotheüs die hij opgedragen heeft om in de kerk in Efeze te blijven en daar de boel op orde te krijgen. Er waren namelijk mensen in die gemeente die niet zuiver bezig waren, die door hun zondig gedrag de geestelijke groei en opbouw in die gemeente tegenhielden.

1 Timotheüs 1:5-6 – ⁵Het doel van je opdracht is de liefde die voortkomt uit een rein hart, **een zuiver geweten** en een oprecht geloof. ⁶**Sommigen hebben zich daarvan afgewend** en zijn vervallen tot zinloos gepraat.” (NBV)

A. De opdracht van Paulus aan Timotheüs was om de liefde van Christus in die gemeente te laten zegevieren. Zoals de liefde van Christus elke echte kerk hoort te kenmerken moest ook de kerk in Efeze gekenmerkt worden door liefde.

i. En die liefde komt alleen voort uit een rein hart, een zuiver geweten en een oprecht geloof. Dus hier zien wij alweer hoe belangrijk het geweten van de christen is. Het speelt een cruciale rol in het vervullen van de taak van de plaatselijke gemeente van Christus.

B. En dan schrijft Paulus dat sommigen in die gemeente zich hebben afgewend van een zuiver geweten. M.a.w. er zijn

mensen in die kerk die geen zuiver geweten hebben, die zich schuldig hebben gemaakt aan zonde, maar die daar niet langer gevoelig voor zijn. Hun harten zijn verhard en hun geweten werkt niet zoals het hoort.

IV. Even verderop in de brief schrijft Paulus nog steeds over dezelfde mensen. En in tegenstelling tot deze mensen spoort Paulus Timotheüs aan om zich te houden aan het goede.

1 Timotheüs 1:19 – “En behoud het geloof **en een goed geweten**. Sommigen hebben dit verworpen en hebben in het geloof schipbreuk geleden.”

A. Doordat deze mensen hun goed geweten hebben verworpen, oftewel doordat deze mensen geen gehoor meer geven aan hun geweten, hebben zij in het geloof schipbreuk geleden.

i. Alles wat hun ware christelijk geloof betreft is verdwenen, zoals een gezonken schip dat op de bodem van de oceaan ligt, waar je niets meer van kan zien.

ii. Deze mensen zaten nog steeds in de gemeente van Christus, zij kwamen nog steeds naar de samenkomsten, waren nog steeds betrokken bij het gemeenteleven, spraken nog steeds de christelijke taal, waren nog steeds in gebed en vroegen mensen nog steeds om gebed, maar het was alleemaal schijn. Het was niet echt.

B. Over deze mensen schrijft Paulus in zijn 2^e brief aan Timotheüs dit:

2 Timotheüs 3:5a – “Ze houden zich aan de uiterlijke vorm van onze godsdienst, maar ze verwerpen de kern ervan.”
(GNB96)

i. Wat ik zojuist ook al zei doen deze mensen gewoon in de kerk in alles mee, belijden een christen te zijn, zijn zelfs gedoopt, maar zij verloochenen echter de HEERE Jezus die zij beweren na te volgen.

C. In Titus 1 schrijft Paulus ook over dit soort mensen die in de kerk zitten:

Titus 1:15-16a – “**15**Wie zuiver van hart is, ziet in alles het goede en zuivere. Maar wie in zijn hart slecht en onbetrouwbaar is, ziet in alles het slechte, **want zijn gedachten en geweten zijn bezoedeld**. **16a**Zulke mensen zeggen wel dat zij God kennen, maar uit hun doen en laten blijkt dat het niet waar is.” (Het Boek)

C. En omdat God een genadige, geduldige en zegenende God is zal je jezelf gaan wijsmaken dat omdat God jou nog steeds zegent, Hij het niet zo erg vindt dat je Hem niet gehoorzaamt, dat je willens en wetens de weg van de zonde bewandelt.

D. En hoe meer je geweten je in de steek laat, hoe meer je je eigen leven zal gaan leiden, hoe meer je zonde oké zal gaan vinden, hoe meer je van God zal afdwalen, hoe minder ontvankelijk je zal zijn voor correctie en vermaning.

E. En dit gebeurt niet van de ene dag op de andere dag. Nee, het is een proces. Het begint met een compromis, het begint met het incidenteel toegeven aan een kleine zonde, en dan nog een kleine zonde, en dan nog een kleine zonde. Totdat je het punt hebt bereikt dat je geweten je niet langer overtuigd of aanklaagt.

F. En dan, in plaats van dat je alleen nog maar incidenteel toegeeft aan kleine zonden, bevind jij jezelf op die plek waar je nu in staat bent om schaamteloos en openlijk grove en structurele zonde te begaan. Dit gebeurt er met jou wanneer je geweten je in de steek laat.

VI. De apostel Johannes schrijft in 1 Johannes over de christen die niet structureel, die niet willens en wetens in zonde blijft leven omdat dat absoluut niet rijmt met het christen zijn. Het woord christen betekent 'als Christus'.

1 Johannes 3:1-6 – ¹Wat heeft de Vader geweldig veel liefde voor ons! Wij héten niet alleen zijn kinderen, wij zijn het ook. De mensen die God niet kennen, begrijpen daar niets van. ²Ja, vrienden, wij zijn kinderen van God en kunnen ons er geen voorstelling van maken hoe het later zal zijn. Maar wij weten één ding: als Christus komt, zullen wij zijn zoals Hij, omdat wij Hem dan zien zoals Hij werkelijk is. ³Ieder die dit gelooft, leidt een rein leven omdat Christus rein is. ⁴Wie zondigt, overtreedt de wet van God, want elke zonde is een overtreding van die wet. ⁵U weet dat de Zoon van God mens geworden is om onze zonden te kunnen wegnemen. En Hij kon dat omdat Hij nooit gezondigd heeft. ⁶Als wij één met Hem blijven, zullen wij ook niet zondigen. Maar de mensen die blijven zondigen, moeten goed beseffen dat zij zondigen omdat zij Christus nooit echt hebben gekend." (Het Boek)

A. Wat ik hieruit wil belichten is dat Johannes schrijft dat als wij, wij die Christus belijden één met Hem blijven, d.w.z. dat wij met Christus verbonden blijven, d.w.z. dat wij Hem navolgen en gehoorzamen, wij niet structureel, willens en

wetens voortdurend openlijk en schaamteloos blijven zondigen. Johannes beweert hier niet dat de christen nooit meer zal zondigen. Het gaat hier om een levensstijl van overduidelijke zonde.

1 Johannes 3:7-9 – “⁷Laat u door niemand iets wijs maken, vrienden: een rechtvaardige is iemand die rechtvaardig leeft, zoals ook Christus rechtvaardig is. ⁸Maar wie blijft zondigen, bewijst daarmee dat hij bij de duivel hoort, die nadat hij voor het eerst gezondigd had, altijd is blijven zondigen. Maar de Zoon van God is gekomen om aan de activiteiten van de duivel een einde te maken. ⁹Wie uit God geboren is, zondigt niet, omdat de levenskracht van God in hem is. Hij kan niet doorgaan met zondigen, omdat God zijn Vader is.” (Het Boek)

A. De reden waarom ik dit aanhaal is omdat wij als wedergeboren christenen er bewust van moeten zijn dat ons leven nooit gekenmerkt mag worden door onberouwvolle zonde dat voortvloeit uit een geweten dat ons in de steek heeft gelaten.

B. En als de Heilige Geest jou vandaag hierop aanspreekt, dan is dit serious business. Het is code blauw en als je geweten jou nu nog overtuigd of aanklaagt dan is het voor jou niet te laat.

C. Maar als jouw geweten ondoordringbaar is zoals van diegenen wiens gewetens dichtgeschroeid waren, dan moet je jezelf afvragen of je überhaupt een wedergeboren christen bent.

2 Korinthe 13:5 – “Vrienden, jullie moeten nu eens kritisch naar jezelf kijken! Stel jezelf deze vraag: ‘Leef ik echt als een gelovige?’” (BGT)

VII. De gevolgen van een geweten dat je in de steek laat zijn zeer, zeer ernstig. Wat ik al zei, het is code blauw. Code blauw is de ziekenhuis code die uitgeschreeuwd wordt wanneer een patiënt door bijv. een hartaanval dreigt te overlijden. Zo ernstig is het wanneer je geweten je in de steek laat.

A. Er zijn specifieke gevolgen, waar ik het a.s. zondag over ga hebben. Maar niet alleen de gevolgen, ook Gods remedie. Alhoewel het voor jou een code blauw kan zijn, staat God paraat om jouw leven te redden. Hij wil het, maar de keus ligt bij jou. **Wil jij het?**

Hebreeën 9:13-14 – “¹³Als het bloed van bokken en stieren en de as van jonge koeien van zonden konden reinigen, ¹⁴hoeveel te meer zal dan het bloed van Christus ons hart en leven veranderen. Hij, die Zelf zonder zonden is, heeft door de hulp van de eeuwige Geest Zich gewillig aan God overgegeven om voor onze zonden te sterven. **Daardoor wordt ons geweten gezuiverd van daden die tot de dood leiden** en kunnen wij de levende God dienen.”

Laat de HEERE toe in jouw hart om jouw geweten te zuiveren tot eer en glorie van Zijn naam en voor je eigen bestwil en zegen.